

Cyprus
University of
Technology

Ποσοτική διερεύνηση της σχέσης ηθικού αδιεξόδου & ενσυναίσθησης σε Νοσηλευτές Ψυχικής Υγείας στην Κύπρου

Δεν υπάρχουν
συγκρουόμενα συμφέροντα
σχετικά με την παρουσίαση
αυτή

Χριστοδούλου- Φελλά Μ, Μίττλετον Ν,
Παπαθανάσογλου Ε, Καρανικόλα Μ.

Ορισμός Ενσυναίσθησης

Κλινική δεξιότητα, η οποία αφορά α) στην κατανόηση των εμπειριών, των ανησυχιών και των αναγκών του θεραπευομένου, & β) στην ικανότητα των επαγγελματιών υγείας να μεταδίδουν την προσπάθεια για κατανόηση προς τους θεραπευομένους & να δρουν ανάλογα.

(Morse et al. 1992)

Ορισμός ηθικού αδιεξόδου

Το ηθικό αδιέξοδο βιώνεται ως ηθική ένταση όταν οι επαγγελματίες υγείας παρόλο που γνωρίζουν ποια είναι η ηθικά & δεοντολογικά ορθή απόφαση, σύμφωνα με τις αρχές τους & τη δεοντολογία του επαγγέλματος, αδυνατούν να την εφαρμόσουν λόγω παραγόντων εξωτερικών προς τους ίδιους

(οργανωτικών, διοικητικών, ιεραρχικών, κτλ)

(Jameton, 1984)

Cyprus
University of
Technology

Σπουδαιότητα μελέτης

Στόχος μελέτης

Οι μελέτες σχετικά με τη σχέση ηθικού αδιεξόδου και δεικτών ασφάλειας & ποιότητας φροντίδας, όπως η ενσυναίσθηση είναι περιορισμένες.

Διερεύνηση της σχέσης της έντασης και της συχνότητας του ηθικού αδιεξόδου

A) με το αυτο-αναφερόμενο επίπεδο ενσυναίσθησης σε νοσηλευτές ψυχικής υγείας στην Κύπρο.

B) με ατομικά & επαγγελματικά χαρακτηριστικά.

Πρωτοτυπία μελέτης

- Συνδυασμός του εργαλείου αξιολόγησης της έντασης & της συχνότητας του ηθικού αδιεξόδου των Ohnishi et al. (2010) που απευθύνεται σε νοσηλευτές ψυχικής υγείας και του πρωτότυπου εργαλείου της Corley (2005) και των Hamric et al. (2012) για τη συλλογή δεδομένων.
- Πρώτη προσπάθεια διερεύνησης του ηθικού αδιεξόδου σε νοσηλευτές ψυχικής υγείας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Μεθοδολογία μελέτης

- ❑ Περιγραφική μελέτη συσχέτισης με συγχρονικές συγκρίσεις
- ❑ Απογραφική δειγματοληψία & Ποσοστό ανταπόκρισης: 57,2%
- ❑ Κριτήρια Εισόδου: α) εξάμηνη κλινική εμπειρία σε ΥΨΥ, β) άριστη γνώση της ελληνικής γλώσσας, γ) συγκατάθεση συμμετοχής μετά από ενημέρωση
- ❑ Εργαλεία (αυτό-αναφοράς):

1. Ηθικό Αδιέξοδο: «Moral Distress Scale» (Hamric et al. 2012; Corley et al. 2005; Ohnishi et al. 2010)
2. Ενσυναίσθησης Jefferson Scale of Empathy for Health Professionals (JSE- HP) (Hojat et al. 2009)
3. Ερωτηματολόγιο κοινωνικών και δημογραφικών δεδομένων

	Αξιοπιστία εσωτερικής συνοχής (Cronbach's α)	Αξιοπιστία δοκιμασίας-επαναδοκιμασίας (test-retest Pearson's r)
κλίμακα έντασης ηθικού αδιεξόδου	$\alpha=0,926$	0,793 $p<0,0001$
κλίμακα συχνότητας ηθικού αδιεξόδου	$\alpha = 0,962$	0,645 $p<0,001$

3.Κλίμακα της ενσυναίσθησης Jefferson Scale of Empathy)	$\alpha=0,777$	0,897 $p=0,006$
---	----------------	--------------------

Δημογραφικά, επαγγελματικά/ εργασιακά & δημογραφικά χαρακτηριστικά δείγματος

Φύλο	N(206)	Ποσοστό %
Αντρες	90	43,70%
Γυναίκες	116	56,30%
Εκπαίδευση	N(204)	Ποσοστό %
Διετής Κύκλος Σπουδών	1	0,5%
Τριετής Κύκλος Σπουδών	3	1,5%
Πανεπιστημιακό πτυχίο	126	61,8%
Μεταπτυχιακός τίτλος	73	35,8%
Διδακτορικός τίτλος	1	0,5%
Οικογενειακή κατάσταση	N(204)	Ποσοστό %
Παντρεμένη-ος	135	66,2%
Ελευθερή-ος	54	26,5%
Διαζευγμένη-ος	13	6,4%
Διάσταση	1	0,5%
Χήρος/α	1	0,5%
Θέση στην ιερραρχία	N(205)	Ποσοστό %
Νοσηλευτική-ός Λειτουργός	180	87,8%
Ανώτερη-ος Νοσηλευτικός Λειτουργός	23	11,2%
Πρώτη-ος Νοσηλευτικός Λειτουργός	2	1%

Πόλη εργασίας	N (206)	Ποσοστό %
Λευκωσία	119	57,8%
Λεμεσός	56	27,2%
Λάρνακα	18	7,8%
Πάφος	13	6,3%
Τμήμα Εργασίας	N(204)	Ποσοστό %
Νοσοκομείο <u>Αθαλάσσιας</u>	45	22,1%
Ψυχιατρικές κλινικ	20	9,8%
Τμήματα εσωτερικής νοσηλείας απεξάρτησης	15	7,4%
Εσωτερική νοσηλεία παιδιών & εφήβων	14	6,8%
Κοινωνικές υπηρεσίες	49	24%
Δομές ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης	7	3,4%
Εξωτερικά ιατρεία παιδιών & εφήβων	17	8,3%
Δομές απεξάρτησης	31	15,2%
Τμήμα φυλακών	6	2,9%

	ΜΤ	ΤΑ	Εύρος Τιμών
Ηλικία (έτη)	35,19	7,564	24-64
Παιδιά	1,23	1,13	0-5
Συνολική Επαγγελματική εμπειρία (έτη)	11,63	7,377	1-42
Εμπειρία στην Παρούσα θέση (έτη)	3,96	3,827	0-23

Η συχνότητα του **ηθικού αδιεξόδου** βρέθηκε να σχετίζεται:

- **Ηλικία:** μεγαλύτεροι σε ηλικία βίωναν συχνότερα καταστάσεις ηθικού αδιεξόδου ($F= 6,592, p=0,000$)
- **Σωματική άσκηση:** τα άτομα που ασκούσαν λιγότερο (1-2 φορές την εβδομάδα) βίωναν συχνότερα καταστάσεις ηθικού αδιεξόδου ($F= 3,866 p=0,023$)
- **Υπηρεσία:** Οι συμμετέχοντες των κοινοτικών υπηρεσιών & των εξωτερικών δομών απεξάρτησης βίωναν συχνότερα καταστάσεις ηθικού αδιεξόδου ($F=3,234, p=0,002$)
- **Προϋπηρεσία:** Οι **έχοντες** περισσότερα από 20 χρόνια κλινικής εμπειρίας βίωναν συχνότερα καταστάσεις ηθικού αδιεξόδου ($F=7,664, p=0,001$)
- **Ιεραρχία:** Όσο υψηλότερα βρίσκονταν τα άτομα στην ιεραρχία, τόσο εντονότερα βίωναν ηθικό αδιέξοδο.

Cyprus
University of
Technology

Οι εργαζόμενοι στις υπηρεσίες της Πάφου βίωναν μεγαλύτερης έντασης καταστάσεις ηθικού αδιεξόδου ($F= 2,439, p=0,048$)

Μεταβλητές	Συχνότητα Ηθικού Αδιεξόδου
	Pearson (r) P value
Ένταση Ηθικού Αδιεξόδου	$r= 0,329$ $p<000,1$

Η ένταση του ηθικού αδιεξόδου βρέθηκε να σχετίζεται θετικά & ήπια με την αυτό-αναφερόμενη ενσυναίσθηση ($r=0,180 p=0,010$)

Συζήτηση

Συμπεράσματα

- Οι συμμετέχοντες δεν βίωναν συχνά καταστάσεις που τους οδηγούν σε ηθικό αδιέξοδο.
- Ωστόσο, όταν βίωναν καταστάσεις ηθικού αδιεξόδου η ένταση ήταν σχετικά αυξημένη
- Η συχνότητα βιωμάτων ηθικού αδιεξόδου σχετίζεται κυρίως με εργασιακούς παράγοντες, παρά με ατομικά χαρακτηριστικά.

Περιορισμοί

- Συγχρονικός σχεδιασμός: δεν εξάγονται συμπεράσματα αιτιακών σχέσεων μεταξύ μεταβλητών.
- Σφάλμα ανάκλησης κατά τη συλλογή δεδομένων
- Κίνδυνος υποεκτίμησης ποσοστού των ατόμων που βιώνουν καταστάσεις ηθικού αδιεξόδου.
- Βαθμός ανταπόκρισης (57,2%) παρά το απογραφικό δείγμα.

Εισηγήσεις σε ερευνητικό επίπεδο:

- Περαιτέρω προοπτικές μελέτες & μελέτες ποιοτικού σχεδιασμού, ώστε να αποσαφηνιστεί α) το βίωμα ηθικού αδιεξόδου & οι επιπτώσεις του, β) η επίδραση των οργανωτικών/ διοικητικών παραγόντων των ΥΨΥ που σχετίζονται με το φαινόμενο.

Cyprus
University of
Technology

Σας ευχαριστώ!

Δρ. Μαρία Καρανικόλα

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου-
Τμήμα Νοσηλευτικής

maria.karanikola@cut.ac.cy